

โมเดลการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าจังหวัดเชียงใหม่ (Single Command)

ผวจ.เชียงใหม่ เป็นประธาน ผอ.ทสจ.ชม. และหัวหน้าสำนักงานปภ. เป็นเลขานุการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การบัญชาการเหตุการณ์

- คณะกรรมการศูนย์บัญชาการไฟป่าหมอกควัน ระดับจังหวัด (บัญชาการตลอด 24 ชั่วโมง)
- คณะกรรมการศูนย์บัญชาการไฟป่าหมอกควัน ระดับอำเภอ
- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจในพื้นที่ (กรณีเกิดไฟซ้ำ)
- กำหนดมาตรการเชิงรุกในระดับพื้นที่ ติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง
- ควบคุมพื้นที่การเผา (เผาอย่างมีวินัย)
- ศูนย์ประสานด้านการแพทย์และสาธารณสุข

เทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ใช้ข้อมูลจุดความร้อนจากดาวเทียม Suomi-NPP วางแผน วิเคราะห์ และติดตามสถานการณ์
- มีระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงของพื้นที่ (Application Fire D)
- มีระบบฐานข้อมูลและเว็บไซต์รายงานสถานการณ์ฝุ่นควัน PM 2.5
- ใช้อากาศยานไร้คนขับ ชี้อัดก่อไฟ สำรวจพื้นที่
- ดับไฟโดยอากาศยานในพื้นที่ลาดชัน หรือเขาสูง

เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

- กำหนดเป้าหมายร่วม “ป้องกันไม่ให้เกิดไฟในพื้นที่ป่า”
- ประชุมหารือเพื่อไปสู่ข้อสรุปอย่างต่อเนื่อง (ภายใต้บริบทของการควบคุมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ)
- พัฒนาเครือข่ายลาดตระเวน เฝ้าระวัง ทำแนวกันไฟ และดับไฟป่า
- จัดชุดปฏิบัติการลาดตระเวนร่วม (ปกครอง/ทหาร/ตำรวจ/ท้องถิ่น/ป่าไม้/ประชาชน) /มีอาสาสมัครดับไฟป่า จัดอาสา มูลนิธิ
- บูรณาการภารกิจ และงบประมาณ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม สถาบันการศึกษา
- ศูนย์รับซื้อวัสดุทางการเกษตร (Chiang mai Model)

กลไกระดับพื้นที่/ภารกิจ

- มอบหมายหน่วยในพื้นที่ร่วมรับผิดชอบ ดังนี้
- จัดทำแผนปฏิบัติการ/คำสั่ง/จัดประชุมรายงานผู้บัญชาการ ข้อมูลสภาพอากาศ (ทสจ./ปภ./กอ.รมน./กรมอุตุนิยมวิทยา)
  - ภารกิจเชิงพื้นที่
    - พื้นที่ป่าไม้ (สบอ.16/สบป.1)
    - พื้นที่การเกษตร (กษ.) - พื้นที่ริมทาง (แขวงทางหลวง)
    - พื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม (อุตสาหกรรมจังหวัด)
    - พื้นที่ปลอดฝุ่น (สสจ./สสอ./อปท.)
    - สร้างความชุ่มชื้น/จัดหาหน้ากากอนามัย (อปท.)
    - พื้นที่จราจรคับคั่ง (ขนส่ง/สสภ.1)/ พื้นที่ชุมชน (อปท.)

แผนการดำเนินการ 3 ท่วงระยะ

ก่อนวิกฤต

- จัดทำแผนปฏิบัติการหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด
- กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันเพื่อเป็นหลักปฏิบัติร่วมกัน
- จัดเตรียมอุปกรณ์ดับไฟ และฝึกอบรมการดับไฟในระดับพื้นที่
- จัดทำแนวกันไฟ ชิงเก็บ/ลดเผา
- รณรงค์ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้
- การตรวจสอบรถควันดำ

วิกฤต

- จัดตั้งศูนย์บัญชาการระดับอำเภอและจังหวัด
- บริหารจัดการเชื้อเพลิง (ห้ามเผา) โดยชิงเผา, ระบบ Fire D, CM Model
- ลาดตระเวน เฝ้าระวัง ดับไฟ
- จัดทำพื้นที่ปลอดฝุ่น (Safety Zone)/หน้ากักป้องกันฝุ่น
- เพิ่มความชื้นในอากาศ
- บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น
- การสื่อสารสร้างความเข้าใจ/แจ้งเตือนให้ประชาชน

หลังวิกฤต

- ฟื้นฟู
  - จัดทำฝายต้นน้ำ/ฝายผสมผสาน
  - ปลูกป่า/ฟื้นฟูป่า/การเพิ่มพื้นที่สีเขียว
- ป้องกัน
  - จัดทำแนวกันไฟเขียว (Green Belt)
  - ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ
  - สร้างจิตสำนึก

ถอดบทเรียน